

**Deputat în Parlamentul
Republicii Moldova**

**Domnului Dan Perciun,
Președintele Comisiei protecției sociale, sănătate și familiei**

Stimate Domnule Președinte,

În conformitate cu art. 59 și 65 din Regulamentul Parlamentului se înaintează următorul amendament la Proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (Legea nr.278/2007 privind controlul tutunului, Codul contravențional) **nr. 193 din 23.08.2021:**

1. La articolul I din proiect.

Cu referire la modificările la art. 15 din Legea nr. 278/2007.

Alineatul (8) din art. 15 se va expune în următoarea redacție:

„(8) Avertismentele de sănătate de pe produsele de tutun și produsele conexe, destinate pentru plasare și vânzare în magazinele, barurile și restaurantele cu regim duty-free, sunt stabilite și imprimare de către producător în limba de stat sau limba engleză.

2. Proiectul se va completa cu următoarele modificări și completări:

- Articolul 16 din Legea nr. 278/2007 se va completa cu alin. (6) în următoarea redacție:

„(6) Pe fiecare pachet unitar și pe orice ambalaj exterior al produselor de tutun pentru fumat, destinate pentru plasare și vânzare în magazinele, barurile și restaurantele cu regim duty-free, sunt imprimate avertismentele de sănătate stabilite de producător.”

- Articolul 20 din Legea nr. 278/2007, alin. (1) se va completa cu lit. c) în următoarea redacție:

„c) produsele de tutun, destinate pentru plasare și vânzare în magazinele, barurile și restaurantele cu regim duty-free, sunt marcate prin metoda și în locul stabilit de producător și cu mențiunea „For duty-free sale only”.”

Notă de argumentare

Păstrând obiectivul principal al acestui proiect de lege, menit să avertizeze consumatorul final cu privire la pericolele fumatului, se propune acest amendament în vederea îmbunătățirii versiunii finale a proiectului de lege care vizează implementarea sa în practică, respectarea capacităților tehnice și minimizarea interferențelor în producție și procesele de afaceri, precum și pentru a respecta practicile mondiale general acceptate în acest domeniu și conformitatea cu toate normele legislației europene, modificările propuse.

În prezent, Republica Moldova face tot posibilul pentru a respecta și modifica legislația internă în conformitate cu Acordul de asociere UE-RM. Prezentul acord prevede anumite principii și norme și se referă, de asemenea, la respectarea convențiilor internaționale privind marcarea și etichetarea mărfurilor. Pe baza dispozițiilor articolului 175 din Acordul UE-RM, Republica Moldova este obligată să respecte următoarele condiții pentru marcarea și etichetare:

"1. Fără a aduce atingere dispozițiilor articolelor 173 și 174 din prezentul acord, precum și cu privire la reglementările tehnice referitoare la etichetare sau cerințele de etichetare, părțile reafirmă principiile capitolului 2.2 din Acordul privind barierele tehnice în calea comerțului (OTC) că aceste cerințe nu au fost elaborate, adoptate sau aplicate cu scopul sau intenția de a crea obstacole inutile în calea comerțului internațional. În acest scop, astfel de cerințe de marcarea sau etichetare nu au un efect mai restrictiv asupra comerțului decât este necesar pentru atingerea obiectivelor legitime,

având în vedere riscurile pe care le-ar putea prezenta nerespectarea acestora.

2. În ceea ce privește marcarea sau etichetarea obligatorie, în special, părțile convin că:

(a) vor depune eforturi pentru a reduce la minimum nevoia lor de marcarea sau etichetare, cu excepția celor stabilite pentru adoptarea dispozițiilor Uniunii în acest domeniu și pentru marcarea și etichetarea pentru protecția sănătății, siguranței și a mediului și pentru alte scopuri publice rezonabile, și

(b) își rezervă dreptul de a solicita ca informațiile de pe etichetă sau marcaj să fie în limba specificată. "

Capitolul 2.2. Acordurile privind **Barierile tehnice și comerciale** prevăd următoarele: „Membrii asigură că reglementările tehnice nu sunt elaborate, adoptate sau aplicate într-un mod care creează sau duc la obstacole inutile în calea comerțului internațional. În acest scop, reglementările tehnice nu au un efect mai restrictiv asupra comerțului decât este necesar pentru atingerea obiectivelor legitime, ținând seama de riscurile care ar apărea dacă aceste obiective nu sunt atinse. Aceste obiective legitime sunt, printre altele: cerințe de securitate națională; prevenirea practicilor înșelătoare; protejarea sănătății sau siguranței oamenilor, viața sau sănătatea animalelor sau plantelor, sau protecția mediului. La evaluarea acestor riscuri, se iau în considerare factori precum, printre altele, informațiile științifice și tehnice disponibile.

Articolul 2.4. din Acordul menționat anterior (OTC) indică faptul că părțile trebuie să respecte standardele internaționale relevante existente sau în așteptare atunci când se elaborează legislația internă pentru etichetare și marcarea: În acest caz, dacă apare necesitatea în regulamente tehnice și există standarde corespunzătoare sau este în proces de definitivare a acestora, membrii le aplică intergal sau doar secțiunile corespunzătoare, ca bază pentru reglementările tehnice proprii, cu excepția cazului în care aceste standarde internaționale sau secțiunile corespunzătoare ar fi mijloace inefficiente sau inadecvate pentru a-și atinge obiectivele legitime, de

exemplu, din cauza factorilor climatici sau geografici semnificativi sau a problemelor tehnice semnificative.

În 2012, a fost publicat RAPORTUL COMISIEI EUROPENE către PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU, COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL REGIONAL privind funcționarea procedurii de notificare prevăzute în Acordul OTC de către participanții la standardele tehnice pentru marcarea și etichetarea mărfurilor. În raportul de mai sus, sunt evidențiate următoarele afirmații:

"1. Acordul privind barierele tehnice în calea comerțului (Acordul OTC) este unul dintre cele 13 acorduri multilaterale privind comerțul cu mărfuri încheiate în cadrul Rundei din Uruguay. Aceasta a intrat în vigoare în 1995, odată cu crearea Organizației Mondiale a Comerțului (OMC). Acesta obligă toți membrii OMC să notifice Organizația despre reglementările tehnice și procedurile de evaluare a conformității mărfurilor la etapa de elaborare proiectului și oferă celorlalți membri OMC posibilitatea de a le comenta. Astfel, procedura de notificare privind barierele tehnice în calea comerțului (OTC) este un element important al politicii industriale și comerciale a UE și contribuie la realizarea obiectivelor strategiei Europa 2020, în special creșterea intelectuală, durabilă și favorabilă incluziunii.

2.1. Obligațiile care decurg din Acordul OTC:

Acordul OTC urmărește să faciliteze comerțul internațional, recunoscând în același timp dreptul membrilor OMC de a adopta reglementări tehnice la nivel național și procedurile de evaluare a conformității care pot crea bariere tehnice în calea comerțului (datorită costurilor de armonizare, informare etc.). Pentru a se asigura că aceste măsuri nu creează bariere discriminatorii sau inutile în calea comerțului, Acordul OTC conține o serie de condiții de fond și procedurale pe care membrii OMC trebuie să le respecte atunci când elaborează reglementări tehnice și proceduri de evaluare a conformității.

Aceste condiții de bază și procedurale se aplică tuturor reglementărilor tehnice și procedurilor de evaluare a conformității legate de comerțul cu mărfuri, industriale sau agricole. Spre deosebire de standarde, care sunt

opționale, reglementările tehnice stabilesc caracteristicile obligatorii ale produsului și procesele și metodele de fabricație asociate. Procedurile de evaluare a conformității sunt utilizate pentru a determina dacă un produs îndeplinește aceste cerințe obligatorii.

2.1.1. Condiții de bază: nediscriminare, evitarea barierelor inutile în calea comerțului, utilizarea standardelor internaționale relevante

O măsură care intră în domeniul de aplicare al Acordului OTC trebuie să respecte principiul nediscriminării. Acest principiu, care este piatra de temelie a legislației OMC, este inclus în Acordul general privind tarifele și comerțul (GATT). Se interzice discriminarea între mărfurile importate și cele interne (principiul tratamentului național, articolul III din GATT) și între mărfurile importate (principiul națiunii celei mai favorizate, articolul I din GATT). În această ordine, articolul 2.1 din Acordul OTC impune membrilor OMC să trateze produsele originare de pe teritoriul oricărui alt membru nu mai puțin favorabil decât produsele similare de origine națională.

În plus, reglementările tehnice sunt permise numai atunci când sunt necesare pentru atingerea unui scop legitim. De asemenea, procedurile de evaluare a conformității nu ar trebui să fie mai stricte sau aplicate mai strict decât este necesar pentru a oferi statului importator OMC asigurarea suficientă că produsele respectă cerințele relevante. Articolul 2.2 din Acordul OTC conține o listă neexhaustivă a obiectivelor legitime, care include prevenirea practicilor frauduloase, protecția sănătății sau siguranței umane și protecția mediului. Între 2008 și 2011, protecția sănătății și siguranței umane a fost inclusă în ținta legitimă în aproximativ jumătate din notificări. În plus, această cerință de „necesitate” înseamnă că trebuie găsit un echilibru între scopul legitim urmărit și riscul de a nu-l atinge, pentru a alege metoda, care presupune cele mai puține restricții comerciale și este la fel de eficientă. În acest scop, legiuitorul național poate lua ca bază Acordul OTC, care propune o serie de abordări pentru promovarea comerțului, cum ar fi utilizarea reglementărilor tehnice bazate pe performanță și recunoașterea echivalenței reglementărilor tehnice ale altor membri OMC și rezultatele, evaluările conformității de către alte țări.

Atunci când se elaborează reglementări tehnice sau proceduri de evaluare a conformității, ar trebui utilizate și standardele internaționale relevante. Mai multe dispoziții ale Acordului OTC încurajează utilizarea standardelor internaționale ca modalitate de promovare a armonizării reglementărilor tehnice. În special, articolul 2.4 prevede că, sub rezerva disponibilității standardelor internaționale relevante, membrii OMC „le folosesc ... ca bază pentru normele lor tehnice”, cu excepția cazului în care aceste standarde internaționale sunt ineficiente sau inadecvate pentru a atinge obiectivele legitime urmărite. O reglementare tehnică națională poate, de exemplu, să depășească ceea ce este cerut de standardul internațional relevant, să îndeplinească obiectivele de reglementare ale unui membru OMC în legătură cu schimbările climatice sau să îndeplinească așteptările legitime ale cetățenilor săi cu privire la problemele asociate cu un nivel adecvat de protecție. Principii similare sunt stabilite în clauza 5.4 pentru procedurile de evaluare a conformității.”¹

Luând în considerare condiția de utilizare a standardelor internaționale relevante specificate la articolul 2.2. OTC, precum și articolul 2.4. OTC, putem concluziona că Republica Moldova ar trebui să efectueze o analiză juridică comparativă între legislația sa internă și legislația altor țări ale părților la Acordul OTC și membrii OMC și, dacă este posibil, să ia un exemplu din aceste țări care au avut cel mai mare succes în implementarea standardelor și principiilor internaționale. În sistemul juridic intern standardele internaționale pot fi furnizate atât în convențiile și acordurile internaționale specializate, cât și în practica internațională general acceptată a mai multor țări ale OMC.

Analizând metoda de marcare și etichetare a produselor din tutun furnizate și vândute de magazinele duty-free, o serie de țări ale Uniunii Europene, precum și țările CSI, se poate concluziona că există o practică internațională general acceptată în domeniul etichetării și etichetarea produselor fără taxe vamale. Fabricile de tutun utilizează 3 (trei) tipuri de

¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/HTML/?uri=CELEX:52012DC0354&from=EN>

ambalaje pentru furnizarea și vânzarea mărfurilor în magazinele duty-free, în funcție de piața de vânzare și de standardele legislației interne, și anume:

TPD - 1 - o imagine pe o parte a ambalajului, pe cealaltă parte a ambalajului există un text de avertizare în limba engleză (exemple de țări: Ucraina, Kazahstan)

TPD - 2 - imagini și text în limba engleză pe ambele părți ale ambalajului (exemple de țări: Georgia, toate țările Uniunii Europene)

NHW (Health Warning English Text) - numai text de avertizare de pe ambalaj, fără imaginea color corespunzătoare (Republica Moldova, Belarus, Armenia, Albania, Kârgâzstan, Azerbaidjan, Uzbekistan, Macedonia de Nord)

Trebuie remarcat faptul că o serie de țări membre ale OMC folosesc marcarea exclusiv în limba engleză pentru marcarea și etichetarea pentru furnizarea și vânzarea mărfurilor fără taxe vamale. (O listă a țărilor este atașată la prezentul amendament)

Practica internațională din mai multe țări a arătat că etichetarea mărfurilor în limba engleză este suficientă, având în vedere amplasarea magazinelor duty-free la frontierele de stat cu diferite țări, ceea ce duce la majoritatea consumatorilor care sunt cetățeni străini, respectiv, etichetarea în limba engleză (limba comunicării internaționale), va duce la un efect pozitiv mai mare asupra protecției sănătății publice.

Avertismentele de ambalare bine concepute sunt eficiente din punct de vedere al costurilor pentru creșterea gradului de conștientizare a publicului cu privire la riscurile pentru tutun ale sănătății și reducerea consumului de tutun, așa cum se menționează în Ghidul de implementare al articolului 11 al OTCF (Ambalare și etichetare) al OTC. Avertismentele grafice sunt mai puternice decât avertismentele text. Într-adevăr, este mai bine să vezi o dată decât să citești de o sută de ori. Grafica vizuală este utilă în special pentru persoanele care nu știu să citească sau care au rate scăzute de alfabetizare, iar acest aspect este important în multe țări din întreaga lume. Imaginile

sunt utile și pentru a ajunge la imigranți, străini care lucrează temporar în țară și membri ai minorităților naționale,²

Etichetarea de avertizare nu este o măsură de combatere a comerțului ilicit cu produse din tutun. Conform Protocolului OMS pentru eliminarea comerțului ilicit cu produse din tutun (<https://www.who.int/fctc/protocol/about/Protocol-to-Eliminate-Illicit-Trade-in-Tobacco-QA-RU.pdf>) pentru un sistem eficient de trasabilitate, măsura de trasabilitate a produselor din tutun este un marcaj complet diferit, și anume: fiecare parte necesită mărci de identificare unice, fiabile și permanente, cum ar fi coduri sau mărci, pentru a fi aplicate sau integrale pentru toate ambalajele, ambalajele și orice ambalaj exterior al țigărilor în termen de cinci ani și alte produse din tutun în termen de zece ani de la data intrării în vigoare a prezentului protocol. Marcarea cu imagini de avertizare și inscripții nu este o metodă de combatere a comerțului ilegal sau a contrabandei, la care se referă autorii proiectului de lege nr. 193 din 23.08.2021.

De asemenea, autorii proiectului de lege menționat anterior anunță că au fost efectuate consultările necesare cu părțile interesate, dar de facto nu toate părțile interesate direct afectate de acest proiect de lege au fost consultate.

Trebuie reamintit că, potrivit articolului din capitolul 5 PROBLEME VAMALE ȘI FACILITARE COMERȚIALĂ a Acordului UE-RM, Republica Moldova are obligația de a reglementa relațiile cu comunitatea de afaceri în domeniul vamal și comercial:

„Părțile sunt de acord:

(a) ca legile și procedurile respective sunt transparente și disponibile publicului, pe cât posibil prin mijloace electronice, și conțin motivele adoptării lor. Trebuie să existe o perioadă rezonabilă de timp între publicarea dispozițiilor noi sau modificate și intrarea lor în vigoare;

² https://www.tobaccofreekids.org/assets/global/pdfs/ru/WL_status_report_ru.pdf

(b) necesitatea consultărilor periodice și periodice cu reprezentanții vânzătorilor cu privire la propunerile legislative și procedurile legate de vamă și comerț. În acest scop, fiecare parte va stabili mecanisme adecvate și regulate de consultare între administrație și comunitatea de afaceri;

(c) pune la dispoziție, în măsura posibilului, prin mijloace electronice, notificări administrative relevante, inclusiv cerințe guvernamentale și proceduri de intrare sau ieșire, ore de operațiuni și proceduri de operare pentru autoritățile vamale din porturi și puncte de trecere a frontierei și puncte de contact pentru solicitări de informații;

(d) să dezvolte cooperarea între operatori și administrațiile în cauză utilizând proceduri involuntare și disponibile publicului, cum ar fi memorandumurile de înțelegere, bazate, printre altele, pe cele promulgate de OMC; și

(e) se asigură că cerințele și procedurile vamale continuă să răspundă nevoilor legitime ale comunității comerciale, urmând sfaturi și îndrumări, și să rămână cât mai puțin restrictive pentru comerț. "

Din păcate, nu au avut loc consultări adecvate cu comunitatea de afaceri, astfel încât autorii proiectului de lege să poată analiza obiectiv toate riscurile și consecințele negative pentru comunitatea de afaceri atunci când au prezentat proiectul de lege menționat mai sus pentru examinare.

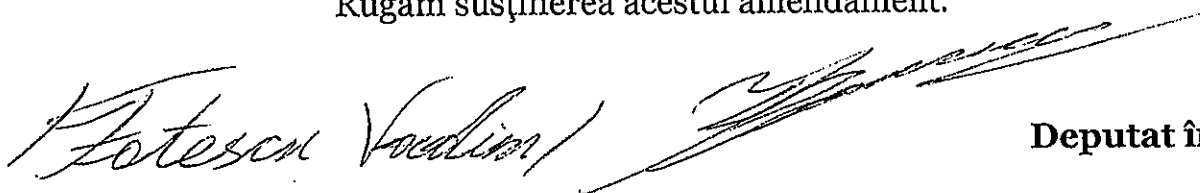
Introducerea amendamentelor la alin.8 art.15 din lege prin excluderea normei citate și amendamentul la alin.1 din art.19 va duce la emiterea unei norme discriminatorii. Astfel legiuitorul va trata diferit participanții la piața tutunului în dependență de forma lor de organizare economică. În speța comerțul duty-free va fi dezavantajat. În Hotărârea nr. 30 din 23.09.2021 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 33 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii (reexaminarea pensiei de dizabilitate) Curtea Constituțională din Republica Moldova a apreciat: că egalitatea în fața legii și a autorităților publice presupune lipsa oricărei discriminări directe sau indirecte. Discriminarea are loc atunci când persoanele care se află în situații asemănătoare sunt tratate în mod diferit (discriminare directă) sau atunci când persoanele care

se află în situații diferite sunt tratate în același mod (discriminare indirectă), cu excepția cazului în care un asemenea tratament este justificat în mod obiectiv și rezonabil (a se vedea HCC nr. 29 din 22 noiembrie 2018, § 34; HCC nr. 3 din 18 ianuarie 2019, §19; HCC nr. 16 din 20 mai 2021, § 39). Așadar, o condiție primordială pentru existența tratamentului diferențiat o reprezintă caracterul comparabil al situațiilor (a se vedea HCC nr 19 din 24 septembrie 2019, § 17). În speța noastră se intuiește o tratare comparabilă a agenților economici antrenați în comerțul produselor din tutun.

Potrivit unei jurisprudențe constante a Curții Constituționale, un tratament diferențiat este justificat doar atunci când urmărește un obiectiv legitim (a se vedea, a contrario, HCC nr. 16 din 20 mai 2021) și când mijloacele de realizare a acestui obiectiv respectă o relație rezonabilă de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul legitim urmărit (a se vedea HCC nr. 10 din 8 mai 2018, § 53; HCC nr. 29 din 26 noiembrie 2020, § 34). Curtea subliniază că un tratament diferențiat nu respectă o relație rezonabilă de proporționalitate în cazul în care mijloacele de realizare a obiectivului nu sunt nici adecvate, nici necesare. Recunoaștem interesul legitim al statului de a-și restructura activitatea în combaterea efetelor dăunătoare de la consumul produselor din tutun dar nu recunoaștem metoda tratării diferite dacă vreți discriminatoriu a unor agenți economici întrenați în comerțul duty-free. Autorii proiectului n-au argumentat caracterul necesar și caracterul adecvat al măsurii propuse față de duty-free.

Astfel, în vederea perfecționării proiectului de lege se propune acest amendament care nicidecum nu va afecta conceptul proiectului și va respecta angajamentele luate de țara noastră conform acordurilor internaționale la care este parte.

Rugăm susținerea acestui amendament.

Deputat în Parlament

Lista țărilor care utilizează avertismentul de sănătate numai în limba engleză:

Afghanistan	Finland	Nambia
Albania	France	Nauru
Algeria	Gabon	Nepal
Andorra	Gambia	Netherlands
Angola	Georgia	New Zealand
Antigua and Barbuda	Georgia	Nicaragua
Argentina	Germany	Niger
Armenia	Ghana	Nigeria
Australia	Greece	Niue
Austria	Grenada	North Korea
Azerbaijan	Guam	North Macedonia
Bahamas	Guinea	Norway
Bahrain	Guinea-Bissau	Oman
Bangladesh	Haiti	Pakistan
Barbados	Honduras	Palau
Belarus	Hungary	Palestine
Belgium	Iceland	Panama
Belize	India	Papua New Guinea
Benin	Indonesia	Paraguay
Bhutan	Iran	Peru
Bolivia	Iraq	Phillippines

Bosnia and Herzegovina	Ireland	Poland
Botswana	Israel	Portugal
Brazil	Italy	Qatar
Brunei	Ivory Coast	Republic of Korea
Bulgaria	Jamaica	Republic of the Congo
Burkina Faso	Japan	Romania
Burundi	Jordan	Russia
Cambodia	Kazakhstan	Rwanda
Cameroon	Kenya	Saint Kitts and Nevis
Canada	Kiribati	Saint Lucia
Cape Verde	Kuwait	Saint Vincent and the Grenadines
Caribbean Islands	Kuwait	Samoa
Central African Republic	Kyrgyzstan	San Marino
Chad	Laos	São Tomé and Príncipe
Channel Islands	Laticia	Saudi Arabia
Chile	Lebanon	Senegal
China	Lesotho	Serbia
Colombia	Liberia	Seychelles
Comoros	Libya	Sierra Leone
Cook Islands	Lithuania	Singapore
Costa Rica	Luxembourg	Slovakia
Croatia	Madagascar	Slovenia
Cuba	Malawi	Solomon Islands

Cyprus	Malaysia	Somalia
Czech Republic	Maldives	South Africa
Democratic Republic of Congo	Mali	South Sudan
Denmark	Malta	Spain
Djibouti	Marshall Islands	Sri Lanka
Dominica	Mauritania	Sudan
Dominican Republic	Mauritius	Suriname
Ecuador	Mexico	Sweden
Egypt	Micronesia	Switzerland
El Salvador	Moldova	Syria
Equatorial Guinea	Monaco	Tajikistan
Eritrea	Mongolia	Tanzania
Estonia	Montenegro	Thailand
Eswatini	Morocco	Timor-Leste
Ethiopia	Mozambique	Togo
Fiji	Myanmar	Tonga
Trinidad and Tobago	United Arab Emirates	Yemen
Tunisia	United Kingdom	Zambia
Turkey	United States	Zimbabwe
Turkmenistan	Uruguay	
Tuvalu	Uzbekistan	
Uganda	Vanuatu	
Ukraine	Vietnam	